

بییهوشی در لاپاروسکوپي

دکتر رویا موسوی

متخصص بییهوشی و مراقبت های ویژه

کلیات

- * فشار مطلوب داخل شکم **15 میلی متر جیوه**
- * فشار داخل شکم از 20 میلی متر جیوه نباید بالاتر رود
- * دمیدن CO₂ به درون پریتونئ تکنیک رایج ایجاد پنوموپریتونئ می باشد

* فاکتور هایی که باعث میشود لاپاراسکوپی برای
بیهوشی high risk باشد

مدت عمل جراحی

خطر آسیب احشایی

اشکال در ارزیابی مقدار خونریزی

پنوموپریتون

پوزیشن بیمار

تغییرات و نتایج

* کاهش 30-50% کمپلیانس توراکو پولموناری

* کاهش FRC

* افزایش فشار اینترا توراسیک

* در ونتیلیسیون کنترلروله در طی پنوموپریتوئن با CO_2 فشار PaCO_2 به طور قابل توجهی بالا میرود تا اینکه پس از **30 دقیقه** به پلاتو میرسد

* بنابراین هر افزایش فشار در PaCO_2 پس از این زمان نیازمند جستجو علت آن است

علائم همودینامیک پنوموپریتون

- * افزایش افت ر لود
- * افزایش مقاومت عروق ریوی
- * افزایش فشار شریانی
- * کاهش برون ده قلبی
- * افزایش پرشدگی قلب
- * کاهش بازگشت وریدی

* **ضربان قلب بدون تغییر** و یا فقط اندکی افزایش می یابد

* در طی دمیدن گاز چه بیمار سر بالا و چه سر پایین باشد
برون ده قلبی کاهش می یابد که این به خوبی توسط بیماران
سالم تحمل میشود

* نهایتاً در نتیجه **استرس جراحی** برون ده قلبی افزایش می
یابد

* کاهش بازگشت وریدی در نتیجه کاهش برون ده قلبی اتفاق می افتد

* کاهش بازگشت وریدی و کاهش برون ده قلبی را میتوان با **افزایش دادن حجم در گردش** قبل از دمیدن گاز کم کرد

* با **دادن مایع یا پوزیشن دادن بیمار سر پایین** قبل از دمیدن گاز و با جلوگیری از تجمع خون در پا ها یا **استفاده از جوراب الاستیک** میتوان فشار پرشدگی قلب را افزایش داد

- * افزایش فشار داخل شکم تا **15 میلی متر** جیوه EJECTION FRACTION بطن چپ را کاهش قابل توجه پیدا نمیکند
- * افزایش افترلود توسط دمیدن گاز به دلیل افزایش SVR اثرات خطرناک در بیماران قلبی میشود
- * افزایش SVR تحت تاثیر پوزین بیمار قرار میگیرد

* افزایش SVR را میتوان با دارو های بیهوشی گشاد کننده عروق (ایزوفلوران) یا دارو های وازودیلاتور مستقیم مثل TNG یا نیکاردیپین تصحیح کرد

* آگونیست های A2 مثل کلونیدین و دکسمتودومیدین و بتا بلاکر ها باعث کاهش تغییرات همودینامیک و کاهش نیاز به هوشبر ها میشود

* استفاده از رمی فنتانیل با دوز بالا به طور کامل از تغییرات همودینامیک جلوگیری میکند

* برای اداره مشکلات همودینامیک در بیهوشی

لاپاراسکوپی مناسب ترین دارو **رمی فنتانیل**

* کاهش تغییرات همودینامیک ----- **A2 آگونیست** و

بتا بلاکر

* برای پیشگیری از کاهش برون ده قلبی در هنگام
دمیدن گاز

1- تامین پره لود کافی قبل از دمیدن گاز

2- وازودیلاتورها

3- استفاده از اوپیوئید ها و بتا بلاکر

عوارض تنفسی

- * آمفیزم زیر جلدی
- * انتوباسیون داخل برونشی
- * پنوموتوراکس
- * آمبولی گاز CO₂

انتوباسیون اندو بر ونشیا ل

* به دلیل جابه جایی سفالاد دیافراگم در طی پنوموپریتوئن ایجاد میشود که کارینا به سمت بالاتر میرود و باعث ایجاد One lung میشود

* علائم --- افزایش فشار راه هوایی

---- کاهش SPO_2

---- $ETCO_2$ نرمال

آمفیزم زیر جلدی CO₂

* به هنگام ورود CO₂ به اکستراپریتون ریه رخ میدهد

* در واقع به طور ناگهانی سطح جذب CO₂ از داخل شکم 2 برابر میشود (هم داخل و هم خارج پریتون)

* علائم --- افزایش ETCO₂
---- فشار راه هوایی نرمال
----- SPO₂ نرمال

* هر گونه افزایش در ETCO₂ پس از آنکه به پلاتو رسید در حالی که SPO₂ و فشار راه هوایی و EKG بدون تغییر میباشد

* درمان---- باید **لاپاروسکوپی موقتا متوقف** شود تا CO2 کاهش پیدا کند و بعد مجددا بعد از تصحیح هیپرکاپنی لاپاروسکوپی با **فشار پایین تر** انجام شود

* آمفیزم زیر جلدی CO2 پس از قطع دمیدن گاز کاملا بهبود پیدا میکند و بنابراین **آمفیزم زیر جلدی حتی در ناحیه گردن کنتراندیکاسیون برای اکستوبیشن در پایان جراحی نیست** چون ریه سالم است ولی توصیه میشود که بیمار تا تصحیح هیپرکاپنی **تحت ونتیلاسیون مکانیکی** باشد به خصوص در بیماران COPD تا از افزایش شدید در کار تنفسی پرهیز شود

پنوموتوراکس

- * پنوموتوراکس وقتی اتفاق میافتد که یک بولا آلوئولی پاره شود و اکسیژن وارد پلور شود
- * **فشار داخل قفسه سینه شدیداً افزایش** می یابد که این به ریه فشار وارد میکند و ریه کلا به میشود
- * و از طرف دیگر **بازگشت وریدی کاهش** می یابد و باعث **کاهش برون ده قلبی** میشود

* در نتیجه خون برای تبادل به ریه نمیرود و منجر به

کاهش SPO_2

کاهش $ETCO_2$

افزایش فشار راه هوایی

* معمولاً در **سمت راست** اتفاق می افتد

* درمان ---- **گذاشتن CHEST TUBE**

کاپنوتوراکس

* CO₂ از راه های ارتباطی بین پریتون و پلور وارد پلور میشود و باعث افزایش فشار راه هوایی میشود

* مثل پنوموتوراکس میشود و همان آثار فشاری بر قلب و ریه را دارد و باعث **کاهش SPO₂** اما **ETCO₂ افزایش** می یابد

* چون گازی که وارد توراکس شده CO₂ است و به راحتی از ریه دفع میشود

* علائم ---- افزایش فشار راه هوایی

----- کاهش SPO_2

-----افزایش $ETCO_2$

* تشخیص --- مشاهده حرکت غیر طبیعی همی دیافراگم توسط
لاپاراسکوپیک

* اما **تشخیص قطعی** به وسیله سمع قفسه سینه و CXR

* اگر پنوموتوراکس ناشی از گاز های N_2O یا CO_2 باشد و ترومایی هم وجود نداشته باشد بهبود خودبه خودی در عرض 30-60 دقیقه اتفاق می افتد

* درمان ---- قطع N_2O

--- ایجاد PEEP

--- کاهش فشار داخل شکم تا حد ممکن

--- تنظیم ونتیلاتور برای تصحیح هیپوکسی

--- پرهیز از توراکوسنتز چون علت CO_2 است و انتشار بالایی دارد و جذب میشود

آمبولی CO₂

- * **خطرناک ترین عارضه** لاپاراسکوپی
- * با شیوع بیشتر در لاپاراسکوپی همراه با **هیستروسکوپی**
- * علت آن احتمالا در اثر گذاشتن مستقیم تروکار به داخل عروق یا نتیجه دمیدن گاز به یک ارگان شکمی
- * در طول اینداکشن پنوموپریتوئن و به خصوص در بیماران با **جراحی شکمی قبلی** رخ میدهد
- * دوز کشنده آمبولی CO₂ تقریبا **5 برابر بیشتر** از آمبولی هواست به همین خاطر استفاده از CO₂ در لاپاراسکوپی از بقیه گاز ها ایمن تر است

* CO₂ در قلب راست جمع میشود و خون به ریه نمیرود

* علائم ---- کاهش SPO₂

---- کاهش ETCO₂

---- فشار راه هوایی نرمال

* وقتی اندازه آمبولی به cc/kg² برسد علائم رخ میدهد

* علائم به صورت تاکی کاردی / آریتمی / کاهش فشار خون /

افزایش CVP / سیانوز / تغییرات EKG

* تشخیص --- کشف آمبولی در سمت راست قلب
---- بروز تغییرات فیزیولوژیک ناشی از آمبولی
----- ETT و کاتتر شریان ریوی حساس ترین روش
ها برای تعیین وجود مقادیر کوچک گاز

* اما به دلیل احتمال پایین وقوع آمبولی گاز و مانیتور
های گران قیمت توصیه نمیشود

* با وجود اینکه پالس اکسی متری در شناسایی هیپوکسی مفید است اما **کاپنومتري و کاپنوگرافي** در تشخیص زودرس آمبولی گاز ارزشمندتر است

* آمبولی CO₂ میتواند باعث تغییر **biphasic** در **ETCO₂** شود به صورت اول افزایش و بعد کاهش ETCO₂

* درمان

1- **قطع فوری دمیدن گاز** و خارج کردن CO₂ از داخل شکم

2- بیمار در وضعیت **Head down** و **لترال دکوبیتوس چپ** قرار بگیرد چون با این پوزیشن مقدار گاز کمتری به قلب راست فرستاده میشود

3- **قطع فوری N₂O**

4- **هیپرونتیلاسون**

* اگر روش های بالا موثر نبود گذاشتن **CVP یا PAC** برای آسپیراسیون گاز

* در صورت لزوم **احیا قلبی ریوی**

* ماساژ خارجی قلب در تکه تکه کردن آمبولی CO₂ مفید است

درد بعد از عمل

* درد بعد از لاپاروسکوپی **احشایی** است

* برای جلوگیری از درد بعد از عمل **تخلیه کامل CO₂** از شکم مفید است

* درمان --- **NSID**

----**دگزامتازون**

تهوع و استفراغ بعد از عمل

* احتمال آن بالا **40-75%**

* برای کاهش آن ---- استفاده از **پروپوفول**

H2 Blocker-----

* در بیماران هیپوولمیک و شوک و در بیماران افزایش ICP بهتر است استفاده نشود

* ولی کنتراندیکاسیون مطلق برای آن وجود ندارد

* در خانم های باردار تا قبل از هفته 32 حاملگی میتوان انجام داد

* ایمن ترین روش ---- GA با لوله تراشه

